

НАЦИОНАЛНА ЗДРАВНООСИГУРИТЕЛНА КАСА

София 1407, ул. "Кричим" No 1

www.nhif.bg

тел: +359 2 9659121

О Б Я С Н И Т Е Л Н А   З А П И С К А

Към годишния финансов отчет на НЗОК за 2016г.

I. ОРГАНИЗАЦИЯ НА СЧЕТОВОДНАТА ОТЧЕТНОСТ НА НЗОК ЗА 2016 г.

Националната здравноосигурителна каса е юридическо лице със седалище гр. София. Предметът на дейност е осъществяване на задължително здравно осигуряване.

Задължителното здравно осигуряване е система за социална здравна защита на населението, гарантираща достъпна медицинска помощ и избор на изпълнител на такава помощ и се осъществява от Националната здравноосигурителна каса.

Националната здравноосигурителна каса е създадена със Закона за здравното осигуряване (обн., ДВ, бр. 70 от 19.06.1998 г.) и се състои от централно управление и 28 районни здравноосигурителни каси. Районните здравноосигурителни каси са второстепенни разпоредители с бюджет и не са самосотятелни юридически лица.

Органи на управление на Националната здравноосигурителна каса са Надзорният съвет и Управителят, съгласно промени в Закона за здравното осигуряване (изм. – ДВ, бр. 100 от 1999 г., бр. 111 от 2004 г., бр. 62 от 2010 г., в сила от 10.08.2010 г.).

Устройството, структурата, функциите на отделните звена в администрацията и организацията на дейността на Националната здравноосигурителна каса са уредени в Правилник за устройството и дейността на Националната здравноосигурителна каса, издаден от председателя на Надзорния съвет, обн., ДВ, бр. 79 от 10.09.2013 г., в сила от 10.09.2013 година.

През изминалата отчетна 2016 година Националната здравноосигурителна каса осъществява своята счетоводна дейност съобразно изискванията на Закона за счетоводство, Закона за публичните финанси, Сметкоплана на бюджетните организации и ДДС №14/30.12.2013 г. за неговото прилагане, Националните счетоводни стандарти (ДДС 20/14.12.2004г – Прилагане на Националните счетоводни стандарти от бюджетните предприятия), Счетоводна политика на НЗОК РД-16-51/14.12.2016 г., Правилника за вътрешния счетоводен документооборот на НЗОК № РД-16-52/14.12.2016 г. и дадените методологически указания от Министерство на финансите.

Счетоводната отчетност на НЗОК е организирана на касова основа в съответствие с параграфите на Единната Бюджетна Класификация за 2016 година, утвърдена с ДДС № 17/23.12.2015 година.

От 2014 година Националната здравноосигурителна каса прилага Сметкоплана на бюджетните организации, съгласно ДДС №14/30.12.2013 година на Министерство на финансите.

Индивидуалният сметкоплан на НЗОК, който се прилага в системата (НЗОК – ЦУ и РЗОК), е изграден в съответствие с изискванията на Сметкоплана на бюджетните организации и е разработен съобразно потребностите за диференцирана информация за финансово – счетоводен анализ и оперативно управление. Той е съставен на основата на разгърнатата система за класификация на счетоводните сметки, с цел да се обхванат всички класификационни обекти на отчитане, по – често срещаните стопански операции и аналитичното отчитане към тях. Индивидуалният сметкоплан дава възможност за

количествено и качествено отразяване на счетоводната информация и документиране на стопанските операции в момента на тяхното възникване.

Във връзка с ДДС №14/30.12.2013 година и ДДС № 08/16.09.2014 г. на Министерство на финансите, Националната здравноосигурителна каса разработи указания № РД-16-13/01.04.2014 г., изменени и допълнени с №РД -16-28/03.07.2014 г. и № РД-16- 6/28.01.2015 г. за прилагане от 2014 година в системата на НЗОК на Сметкоплана на бюджетните организации.

Изготвени са подробни указания № РД-16-17/10.04.2014 г., изменени и допълнени с РД-16-6/28.01.2015 г. за начина на отчитане по счетоводни сметки от СБО и параграфи от ЕБК на стопанските операции, протичащи в системата на НЗОК.

През 2016 година е извършена актуализация на счетоводната политика на НЗОК, като същата е прецизирана в частта на нормативните основания и промени, съгласно Закона за счетоводство и в частта на счетоводните записвания, съгласно Указание на Министерство на финансите ДДС №14/30.12.2013 г. за прилагане на Сметкоплана на бюджетните организации. Извършваните през годините изменения и допълнения на счетоводната политика на НЗОК във връзка с настъпили промени в нормативната уредба и специфичните стопански процеси протичащи в системата на НЗОК са включени и подробно разписани в изготвената през 2016 година счетоводна политика №РД-16-51/14.12.2016 г.

Текущо през отчетната година са изготвяни допълнителни указания във връзка с изготвяне на месечните, тримесечни отчети за касово изпълнение на бюджета на НЗОК и оборотни ведомости, свързани с прилагане на указанията на Министерство на финансите, ДДС №20/2004 г. и ДДС №14/30.12.2013 г.

Счетоводството на НЗОК се осъществява и финансовите отчети се съставят в съответствие с изискванията на Глава XV от Закона за публичните финанси, както и на основата на стандартите, сметкоплана и указанията на министъра на финансите.

Съгласно ч.11 от Закона за счетоводството при изграждането и поддържането на счетоводната система Националната здравноосигурителна каса осигурява:

1. всеобхватно хронологично регистриране на счетоводните операции;
2. получаване на аналитична и обобщена информация по счетоводен път, представяща най-точно и по най-подходящ начин годишните финансови отчети на предприятието;
3. междинно и годишно приключване на счетоводните регистри;
4. изменения в извършените счетоводни записвания чрез съставяне на коригиращи счетоводни статии;
5. прилагане на утвърдения от ръководителя на предприятието индивидуален сметкоплан;
6. прилагане на утвърдена от ръководителя на предприятието счетоводна политика.

Националната здравноосигурителна каса осъществява счетоводната си дейност чрез използване на единен счетоводен софтуер, който е разработен при спазване на изискванията на Закона за счетоводство, Закона за публичните финанси, Сметкоплана на бюджетните организации, Единната бюджетна класификация и указания на МФ, като обработваните чрез него данни и изходни документи са на български език.

Програмните продукти, които се използват от НЗОК в процесите на счетоводната дейност са: Програмнен продукт за счетоводство „ACCOUNT”, Програмна система за платежни нареждания „BANKDOC” и "Система за управление на човешките ресурси "HeRMes". Продуктите се поддържат и актуализират в зависимост от нормативните промени и специфика на стопанските процеси, протичащи в НЗОК, съгласно сключени договори за абонаментна поддръжка: РД-14-11/10.02.2015 г., РД-14-177/18.12.2015 г. и РД-14-187/22.12.2016 г.

Чрез сключените договори се създава възможност за автоматизиране и извършване на контрол на процеса на обобщаване и съставяне на финансовите отчети.

От 2014 година са въведени интегрирана база от данни с централизиран достъп до счетоводните база данни на РЗОК и справочен модул към програмнен продукт за счетоводство ACCOUNT за генериране на консолидирани счетоводни отчети.

Действащите програмни продукти са единни за системата на НЗОК.

Счетоводната отчетност на Националната здравноосигурителна каса се ръководи от следните основни счетоводни принципи, определени в чл.26 от ЗСч:

Действащо предприятие - приема се, че предприятието е действащо и ще остане такова в предвидимо бъдеще; приема се, че предприятието няма нито намерение, нито необходимост да ликвидира или значително да намали обема на своята дейност;

Последователност на представянето и сравнителна информация - представянето и класификацията на статиите във финансовите отчети, счетоводните политики и методите на оценяване се запазват и прилагат последователно и през следващите отчетни периоди с цел постигане на сравнимост на счетоводните данни и показатели на финансовите отчети;

Предпазливост - оценяване и отчитане на предполагаемите рискове и очакваните евентуални загуби при счетоводното третиране на стопанските операции с цел получаване на действителен финансов резултат;

Начисляване - предприятието изготвя финансовите си отчети, с изключение на отчетите, свързани с паричните потоци, на базата на принципа на начисляването - ефектите от сделки и други събития се признават в момента на тяхното възникване, независимо от момента на получаването или плащането на паричните средства или техните еквиваленти, и се включват във финансовите отчети за периода, за който се отнасят;

Независимост на отделните отчетни периоди и стойностна връзка между начален и краен баланс - всеки отчетен период се третира счетоводно сам за себе си, независимо от обективната му връзка с предходния и със следващия отчетен период, като данните на финансовия отчет в началото на текущия отчетен период трябва да съвпадат с данните в края на предходния отчетен период;

Същественост - предприятието представя поотделно всяка съществена група статии с подобен характер; обединяване на суми по статии с подобен характер се допуска, когато сумите са несъществени или обединяването е направено с цел постигане на по-голяма яснота; сумата по статия е съществена, ако пропуските и неточното представяне на позицията биха могли да повлияят върху икономическите решения на ползвателите, взети въз основа на финансовите отчети, или биха довели до нарушаване на изискването за вярно и честно представяне на имущественото и финансовото състояние, финансовите резултати от дейността, промените в паричните потоци и в собствения капитал;

Компенсирание - предприятието не извършва прихващания между активи и пасиви или приходи и разходи и отчита поотделно както активи и пасиви, така и приходи и разходи;

Предимство на съдържанието пред формата - сделките и събитията се отразяват счетоводно в съответствие с тяхното съдържание, същност и икономическа реалност, а не формално според правната им форма;

Оценяване на позициите, които са признати във финансовите отчети, се извършва по цена на придобиване, която може да е покупна цена или себестойност или по друг метод, когато това се изисква в приложимите счетоводни стандарти.

Съгласно Счетоводната политика на НЗОК и в съответствие с чл.3 от Закона за счетоводството, Националната здравноосигурителна каса прилага система на двустранно счетоводно записване и е възприела мемориално – ордерната форма на счетоводно отчитане на стопанските операции. С тази форма се цели да се осигури: предварителен и текущ контрол върху първичната счетоводна документация; синхронизирано осъществяване на хронологично и систематично счетоводно отчитане; логическо преобразуване на счетоводната информация при нейната обработка и използване; предоставяне на необходимата счетоводна информация за вземане на управленски решения.

В системата на НЗОК е разработен и се прилага единен правилник за вътрешния счетоводен документооборот. Същият има за цел своевременно и вярно отразяване на стопанските операции в хронологичен ред, осигуряване на взаимовръзка и взаимозависимост между първичните и вторичните счетоводни документи, отразяващи стопанските процеси в НЗОК и контрол по съхранението на първичните счетоводни документи и информацията, която те съдържат. При изготвянето му са взети предвид специфичните особености на Националната здравноосигурителна каса, като бюджетна организация и изискванията на Закона за счетоводство, Указания ДДС №20/2004 година на Министерство на финансите за прилагане на националните счетоводни стандарти от бюджетните предприятия и Счетоводната политика на НЗОК.

Правилникът определя реда и движението на счетоводните документи от момента на тяхното съставяне или постъпване до момента на тяхното предаване в счетоводния архив на ЦУ на НЗОК и РЗОК.

През 2016 година е извършена актуализация на Правилника за вътрешния счетоводен документооборот, като същият бе прецизиран в частта на нормативните основания и промени, съгласно Закона за публичните финанси и Закона за счетоводство.